

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Lähtudes osaühingu Eesti Killustik esitatud keskkonnaloa taotlusest, võttes aluseks haldusmenetluse seaduse § 40, § 46, veeseaduse § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1 ja 4, § 41 lg 4, § 59 lg 1 p 1, **otsustan:**

**1.1. Muuta osaühingule Eesti Killustik antud keskkonnaluba nr L.MK/331177 järgnevalt:
- lisada vee erikasutuse osa, täites ärajuhitud vett puudutavad vormid;**

**1.2. Avalikustada keskkonnaloa nr L.MK/331177 muutmise otsus ametlikus väljaandes
Ametliku Teadaanded;**

1.3. Korraldus jõustub osaühingu Eesti Killustik teatavakstegemisest.

Keskkonnaluba on kantud keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/>) registreerimisnumbriga L.MK/331177. Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr L.MK/331177 lahutamatu osa.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa muutmistaotluse läbivaatamine

Osaühing Eesti Killustik (registrikood 10126848; aadress Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Rõstla küla, Rõstla paekivikarjäär, 48022; edaspidi ka *ettevõtte*) esitas Keskkonnaametile 04.08.2023 keskkonnaloa nr L.MK/331177 muutmistaotluse nr T-KL/1019877 (registreeritud 04.08.2023 keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS menetluse nr M-125488, dokumendi nr DM-125488-1 all). Ettevõttele on antud keskkonnaluba nr L.MK/331177 maavara kaevandamiseks aadressil Pärnu maakond, Saarde vald, Kõveri küla, Vangu liivakarjäär (katastritunnus 71201:001:0449, registriosa nr 17750550). Ettevõtte taotleb keskkonnaloasse vee erikasutuse osa lisamist, et liivakarjääri alalt rajatava kraavi abil liigvett Ristiküla(TTP-381) maaparandussüsteemi ja sealt edasi Ura jõkke (VEE1148100) juhtida.

Keskkonnaamet palus 24.08.2023 kirjaga nr DM-125488-2 taotlust parandada ning küsis 29.09.2023 ja 22.11.2023 kirjadega nr DM-125488-5 ja DM-125488-9 taotlusele lisateavet, sh ekspertiinangut mõjude osas karjääri alal asuvale vääriselupaigale (VEP) nr 207727 ning II ja

III kaitsekategooria liikidele. Ettevõtte esitas Keskkonnaametile täiendavad küsimused lisateabe esitamise osas 22.11.2023 kirjaga nr DM-125488-11. Keskkonnaamet vastas küsimustele 29.11.2023 kirjaga nr DM-125488-12, milles leidis, et kuna VEP nr 207727 oli karjääri alale inventeeritud pärast maavaraloo andmist (juunis 2020), siis on asjakohane leida nimetatud VEP-le mäetööstusmaa piires kompensatsioonialad (0,9 ha) ning esitada Keskkonnaagentuurile ettepanek VEP mäetööstusmaa osas arhiveerida. VEP see osa, mis jääb vahetult mäeeraldisest välja, peab Keskkonnaameti hinnangul säilima.

Keskkonnaamet võttis 07.12.2023 kirjaga nr DM-125488-13 keskkonnaloa taotluse menetlusse.

Keskkonnaluba nr L.MK/331177 maavara kaevandamiseks on antud 20.12.2019 Keskkonnaameti maapõuebüroo juhataja korraldusega nr 1-3/19/2424 „Maavara kaevandamiseks keskkonnaloa andmine Vangu liivamaardla Vangu liivakarjääri mäeeraldisel“.

Keskkonnaloa andja võib muuta keskkonnaloa tingimusi juhul, kui muutub loa omaja keskkonnaloa alusel toimuv tegevus, kasutatav tehnoloogia või muutuvad seadmed (Keskkonnaseadustiku üldosa seadus (edaspidi *KeÜS*) § 59 lg 2 p 4).

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 48 ja KeÜS § 41 lg 1 p 1 ja lg 5 kohaselt annab Keskkonnaamet maavara kaevandamiseks keskkonnaloa (edaspidi *keskkonnaluba*). Keskkonnaloa muutmistaotluse menetlusele kohaldatakse KeÜS 5. peatüki ja haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) sätteid, arvestades MaaPS sätestatud erisusi.

2.2. Keskkonnaloa muutmistaotluse ja otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaamet teavitas 07.12.2023 kirjaga nr DM-125488-13 ettevõtet ja menetlusosalisi keskkonnaloa muutmistaotluse menetlusse võtmisest ning küsis Saarde Vallavalitsuselt arvamust keskkonnaloa muutmistaotluse kohta (KeÜS § 43 lg 1 ja § 46 lg 1 p 1).

Keskkonnaamet teavitas 07.12.2023 avalikkust keskkonnaloa muutmise menetluse algatamisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (KeÜS § 47 lg 2). Keskkonnaamet ei pidanud vajalikuks teate avaldamist kohalikus või maakondlikus ajalehes.

Taotluse kohta arvamusi ei esitatud.

Keskkonnaamet teavitas keskkonnaloa nr L.MK/331177 muutmise eelnõu ja selle otsuse eelnõu (edaspidi *eelnõud*) valmimisest XX.01.2024 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning edastas XX.01.2024 kirjaga nr DM-125488-XX eelnõud ettevõttele ja menetlusosalistele tutvumiseks ning arvamuse/vastuväidete esitamiseks (HMS § 40 lg 1 ja § 49 lg 1, lg 2), tähtajaga kaks nädalat, alates eelnõude avalikustamisest.

Eelnõudele ettepanekuid *esitati/ei esitatud*.

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 3 lg 1 p 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 6 lg 1 nimetatud tegevuse korral algatatakse kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) selle vajadust põhjendamata (KeHJS § 11 lg 3). KeHJS § 6 lg 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lg 2¹ viidatud tegevuse korral tuleb anda eelhindang ja otsustada KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 6¹ lg 3, § 11 lg 2 ja 4). KeHJS § 6 lg 2 loetelu on KeHJS § 6 lg 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi *määrus nr 224*). Ettevõtte kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lg 1 ega lg 2 nimetatud tegevuste nimistusse ning tegemist ei ole ka määruses nr 224 kirjeldatud tegevusega.

Vangu liivakarjäärile lähim Natura 2000 võrgustikku kuuluv ala on Reiu jõe loodusala (RAH0000616), mis jääb karjäärist ca 3,3 km idasse ega ole kavandatavast tegevusest mõjutatud.

3.2. Kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

3.2.1. Lubatud tegevus

Haldusakti muutmise otsustab haldusorgan, kelle pädevuses on haldusakti andmine muutmise ajal (HMS § 64 lg 1 ja § 68 lg 2). Keskkonnaloa taotluse menetlusele kohaldatakse KeÜS 5. peatüki ja HMS sätteid, arvestades MaaPS sätestatud erisusi. Keskkonnaloa annab Keskkonnaamet (KeÜS § 41 lg 5), seega on Keskkonnaametil õigus muuta keskkonnaluba nr L.MK/331177.

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1. muudetav keskkonnaluba nr L.MK/331177 annab ettevõttele Vangu liivakarjääri mäeeraldisel õiguse maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks. KeÜS § 41 lg 4 kohaselt antakse omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud tegevusteks üks keskkonnaluba.

Käitajal on keskkonnaluba vajalik kui juhitakse suublasse maavara kaevandamisel eemaldatavat vett (VeeS § 187 p 9). Ettevõtte kavandab Vangu liivakarjääri mäeeraldisele kraavivõrgu rajamist, millega isevoolselt vett ära juhtida, et oleks võimalik mäeeraldisel korrastamine paralleelselt kaevandamisega. Ettevõtte taotleb Vangu liivakarjääri keskkonnaloas ärajuhitava vee koguseks kuni 73 334 m³ aastas.

Riigilõiv on tasutud 03.08.2023 vastavalt riigilõivuseaduse § 136² lg-le 3.

3.2.2. Nõuded karjäärivee suublasse juhtimiseks

Ettevõtte esitatud taotluse kohaselt tuleb karjääri metsamaaks korrastamiseks rajada kraavivõrk, kuna kaevandamisjärgseks veetasemeks peab olema 0,7 m maapinnast, mida on võimalik saavutada vee ärajuhtimisega. Liigvee ärajuhtimiseks rajatakse karjääri loodenurka uus kraav, mis ühendatakse olemasoleva Ristiküla(TTP-381) maaparandussüsteemi kraaviga. Nimetatud kraav suubub ca 230 m kaugusel Ura jõkke. Väljalasu koordinaatideks on X: 6444700; Y: 544901.

Väljapumbatava vee heljumist puhastamiseks rajatakse karjääri territooriumile settebassein. Karjäärivee settimiseks rajatud settebassein peab olema dimensioneeritud nii, et see tagaks loaga määratud heljumi piirkonsentratsioonide mitteületamise väljajuhitavas vees. Vee viibeag peab settebasseinis olema piisav, et suublasse juhitava vee saasteainete väärtused ei ületaks heitvee veekogusse juhtimise piirväärtusi. Settebassein peab olema rajatud enne vee ärajuhtimise alustamist.

VeeS § 18 lg 2 kohaselt ei peeta heitveeks sademevett, kaevandusvett, karjäärivett, jahutusvett, maaparandussüsteemis voolavat vett ega vesiviljeluses ja hüdroenergia tootmises kasutatavat vett.

VeeS § 130 lg 2 alusel kehtestatud keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (edaspidi *määrus nr 61*) § 9 lg 5 kohaselt tuleb kaevandus- ja karjääriveele loaga määrata vähemalt biokeemilise hapnikutarbe, keemilise hapnikutarbe, pH ja heljumi sisalduse piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud määruse nr 61 lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sõltuvalt kaevandatavast maavarast ning kaevandusest või karjäärist ärajuhitava vee päritolu ja riskihinnangu põhjal.

Suublasse juhitud karjäärivesi peab vastama määruse nr 61 lisas 1 toodud piirväärtustele (VeeS § 130 lg 2). Karjäärivett tohib suublasse juhtida, kui saastenäitajad ei ületa määruse nr 61 lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000-9999 inimekvivalenti (edaspidi *ie*), välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l (määrus nr 61 § 9 lg 1). Määruse nr 61 kohaselt kohalduvad karjäärist ärajuhitavale veele § 9 lg-s 1 nimetatud piirväärtused (BHT₇ – 15 mg/l, KHT – 125 mg/l).

Kui hinnatakse karjäärivee saasteainete sisaldust, määratakse suublasse juhitava kasutatud vee proovivõtu sagedus loaga (määrus nr 61 § 16 lg 1). Karjäärivee proove tuleb võtta vähemalt üks kord aastas, kuid loa andja ei tohi loaga määrata proovivõtu sageduseks rohkem kui üks kord kvartalis. Loa omaja võib vajaduse korral võtta proove sagedamini, kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust (määrus nr 61 § 16 lg 5).

Eelnevast tulenevalt kehtestab Keskkonnaamet keskkonnaloaga nr L.MK/331177 seiratavad saasteained ja nende piirväärtused järgnevalt: BHT₇ 15 mg/l, KHT 125 mg/l, heljum 40 mg/l, pH 6-9. Nimetatud näitajaid tuleb seirata sagedusega üks kord kvartalis.

Kui selgub, et suublasse juhitud vesi ei vasta kehtestatud piirväärtustele või põhjustab negatiivseid tagajärgi suublas, tuleb kasutusele võtta täiendavad meetmed vee puhastamiseks ja nõuetele vastavuse tagamiseks.

Taotluse kohaselt mõjutatakse kavandatava tegevusega maapinnalähedase pinnasevee taset. Maapinnalähedase pinnasevee tase sõltub sademete hulgast. Vangu liivakarjäärist kraavitusega ärajuhitava vee vooluhulk on keskkonnaloa taotluses arvatud valgala pindala (23,58 ha) korrutamisel valgale langeva pikaajalise keskmise sademete hulgaga, millest on lahutatud aurumise osakaal. Pärnu meteoroloogiajaama andmetel oli aastatel 1991-2020 piirkonna aastane keskmine sademete hulk aastas 761 mm, aurumine keskmiselt 450 mm/aastas. Arvutuse tulemusena on äravooluhulgaks 73 333,38 m³ aastas.

Ettevõtte taotleb Vangu liivakarjääri keskkonnaloas ärajuhitava vee koguseks kuni 73 334 m³ aastas. Kuna suublasse juhitud vee hulk sõltub sademetest, mis kvartalite lõikes erineb oluliselt, taotleb ettevõtte kvartalsete koguste keskkonnaloasse mitte määramist ning vaid aastase määra kehtestamist, mis on antud juhul põhjendatud.

VeeS § 189 lg 1 alusel on veeluba tähtajatu, välja arvatud juhul, kui erikasutus on ühekordne või põhjavett võetakse kinnitatud põhjaveevarust (VeeS § 189 lg 1). Ettevõttele antud keskkonnaluba nr L.MK/331177 kehtib kuni 19.12.2034, seega on asjakohane kehtestada ka vee erikasutuse osa samaks perioodiks.

Eelnevast lähtuvalt määrab Keskkonnaamet keskkonnaloaga nr L.MK/331177 lubatava ärajuhitava vee koguseks kuni 73 334 m³ aastas, kehtivusega kuni 19.12.2034.

3.2.3. Proovivõtu- ja analüüsinõuded

Suublasse juhitud karjääriveest peab olema võimalik võtta esinduslikke proove (määrus nr 61 § 14 lg 2). Proovi võtmisel tuleb tagada proovi esinduslikkus ning proovi võtmine peab vastama VeeS § 236 lg 7 alusel kehtestatud kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust (määrus nr 61 proovivõtumeetoditele (määrus nr 61 § 14 lg 6).

Keskkonnaloaga nõutav omaseire kuulub veeuuringu alla. Veeuuring VeeS tähenduses on vee, vee-elustiku, veekogu põhjasette, pinnase ja reoveesette ning naftasaaduste ja muude saastavate ainete proovi võtmine ja analüüsimine veeseisundi hindamise, saastatuse kindlakstegemise, veeloa taotluse ja selle lisade kontrollimise, veeloa omaja üle tehtava kontrollseire, keskkonnatasu arvutamise ning veeloa nõutava omaseire eesmärgil (VeeS § 236 lg 2). Kui proove võetakse veeuuringu või joogiveeuuringu käigus, peab proovivõtja olema atesteeritud vastavas valdkonnas käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud korra kohaselt, kasutama veeuuringu või joogiveeuuringu eesmärgiga sobivaid mõõte- ja proovivõtuvahendeid ning järgima asjakohast mõõtemetoodikat (VeeS § 243 lg 1).

Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad määrab ning proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogrammi, atesteerimise korra, atesteerimistunnistuse vormi ja atesteerimiskomisjoni

töökorra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega „Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad, proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogramm, atesteerimise kord, atesteerimistunnistuse vorm ja atesteerimiskomisjoni töökord“ (VeeS § 243 lg 5). Selle sätte alusel valdkonnas, milles proovivõtjaid ei atesteerita, peab proovivõtja proovivõtul järgima asjaomase proovivõtuvaldkonna tunnustatud meetodit ja tagama, et saadud tulemuste jälgitavus on tõendatud.

Karjäärivee seirearuanded tuleb esitada keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

Kui seire tulemusel või muul viisil selgub, et keskkonnaloaga lubatud tegevusega kaasneb keskkonnoaht või oluline keskkonnahäiring, võib Keskkonnaamet KeÜS § 59 lg 1 p 2 alusel algetada keskkonnaloa muutmise menetluse, et seada täiendavaid tingimusi või piiranguid. Täiendavalt on Keskkonnaametil KeÜS § 62 lg 2 p 2 alusel õigus keskkonnaluba kehtetuks tunnistada juhul, kui loa omaja ei täida loa või õigusaktiga sätestatud nõudeid.

3.2.4. Kaalutlus veemajanduskava rakendamiseks

Vee kaitse ja kasutamise abinõude planeerimiseks koostatakse iga vesikonna kohta veemajanduskavad (edaspidi *VMK*) ning nende juurde meetmeprogramm, mille põhieesmärgiks on kõigi vete hea ökoloogilise ja keemilise seisundi saavutamine või säilitamine. Meetmeprogramm sisaldab vee kasutamise ja kaitse meetmeid, mille elluviimine aitab saavutada veepoliitika raamdirektiivis sätestatud põhieesmärgi. VMK-d on leitavad leheküljelt <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027-eelnou#veemajanduskavade-do>.

Kaevandamise ala jääb Ura jõe valgalale. Lääne-Eesti vesikonna kohta koostatud VMK-s perioodiks 2022-2027 on Ura jõe määratud kaks pinnaveekogumit, millest karjääriga külgneb pinnaveekogum Ura_2 ehk Ura Rae paisust suudmeni (pinnaveekogumi kood 1148100_2). Ura_2 pinnaveekogumi ökoloogiline seisund on 2019. aasta seisuga kesine, keemiline seisund hea (hindamata) ja koondseisund kesine. Veekogumile avalduvad koormused on 2022-2027 meetmeprogrammi kohaselt seotud eelduslikult eelkõige põllumajanduse ja loomapidamisega, kuid Ura_2 vooluveekogumil on oluline vältida täiendavate koormuste teket.

Piirkonnas levinud maapinnalt esimeseks põhjaveekogumiks on Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas. 2022-2027 Lääne-Eesti VMK kohaselt on Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogumi Lääne-Eesti vesikonnas koguseline ja keemiline seisund hea ning seega ka koondseisund hea. Kavandatav tegevus põhjaveekogumit ei mõjuta.

Lähimad majapidamised asuvad karjäärist edelas ~400 m kaugusel Sarapiku (registriosa nr 1729906, katastritunnus 78201:002:0352), ~200 m kaugusel Vangotalu (registriosa nr 1922206, katastritunnus 78201:002:0031) ja ~370 m kaugusel Kivimaguna (registriosa nr 1729906, katastritunnus 78201:002:0352) kinnistutel ning karjäärist lõunas ~700 m kaugusel Leppoja (registriosa nr 11547350, katastritunnus 71201:001:0024) kinnistul. Kinnistuid eraldavad Vangu liivakarjäärist Ura jõgi ja maaparandussüsteemi eesvool KUUSIKU PÜ-175.

Keskkonnaamet on 29.07.2019 koostanud keskkonnamõjude eelhindangu „Vangu liivamaardla

Vangu liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine“ (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis nr 12-2/19/333-13 all), milles on hinnatud ka Vangu liivakarjäärist vee ärajuhtimise mõju. Keskkonnaamet leidis eelhinnangus järgmist:

„Keskkonnaamet on seisukohal, et kuna kaevandamine toimub osaliselt ka vee alt ja vesi juhitakse välja, siis võib kaasneda mõju salvkaevudele. Juhul, kui toimub Sarapiku (katastritunnus 78201:002:0352), Vangotalu (katastritunnus 78201:002:0031), Kivimaguna (katastritunnus 78201:001:0240) ja Leppoja (katastritunnus 71201:001:0024) kaevudes veekvaliteedi halvenemine ja kaevud jäävad kuivaks, tuleb loa omanikul rajada puurkaevud, et tagada elanike veevajadus. Samuti tuleb enne kaevandamise algust teha ühekordne seire nii veekvaliteedi kui veetaseme mõõtmise osas, et teada fooni andmeid. Puurkaevu (kat nr 22655), mis asub Vangotalust 0,13 km edelas, veetasemele ja vee keemilisele koostisele kaevandamine mõju ei avalda, sest puurkaev asub teisel pool Ura jõge, on 40 m sügav.“

Nimetatud tingimus on toodud ka keskkonnaloa kõrvaltingimusena nr 5 ning jääb veosa lisamisel kehtima.

Ura jõe kohta leiti 2019. aasta eelhinnangus järgmist: „Kavandatavat karjääri ümbritseb rohkearvuline maaparanduskraavide võrk, mille kaudu on aastakümneid suunatud sademete liigvett Ura jõkke. Selleks, et kaevandamisjärgselt jääks Vangu liivakarjääri alal pinnase niiskuse režiim metsa kasvuks soodsaks, kavandatakse rajada kaeveala loodenurgast täiendav kraav, mille kaudu saaks karjääri alale langenud vesi valguda olemasolevasse kraavide võrku ja sealt edasi Ura jõkke. Külgnevalt alalt vett karjääri alale ei satu, sest karjäär on juba ümbritsetud kraavidest, mis kannavad sinna sadanud vett Ura jõkke. Karjäärist väljavalguva vee teekond Ura jõkke on ligikaudu kilomeeter, mis tagab, et liivpinnast (heljumit) Ura jõkke praktiliselt ei kandu ja jõevee koostist ning jõeelustiku keskkonda ei muudeta. Karjääri alale (ca 25 ha) langenud sademete ülejääk (mis kraavi kaudu välja valgub) peale osalist aurustumist ja infiltreerumist on võrreldes Ura jõe valgala (186 km²) ja veekogusega niivõrd väike, et isegi kui kevadise suurveega kandub ematu. Vangu liivakarjääri aladelt vee iseoolne liikumine pinnase ja maaparanduskraavi kaudu Ura jõkke ei avalda vooluveekogu elustikule, ökoloogilisele, keemilisele ja koguselisele seisundile mõju.“

Lisaks rajatakse enne väljalasku settebassein, mis aitab heljumit setitada. Siiski peab Keskkonnaamet oluliseks seirata võimalikke muutuseid Ura jões ning peab seega oluliseks suubla seire kehtestamist keskkonnaloas, arvestades, et Ura jõgi on ka oluline toitumisala musttoonekurele (täpsemalt ptk-s 3.2.6). **Eelnevast lähtuvalt kehtestab Keskkonnaamet Ura jõe pinnaveeseire 50 m enne Ristiküla(TTP-381) maaparandussüsteemi kraavi suubumist Ura jõkke ning 100 m pärast Ristiküla(TTP-381) maaparandussüsteemi kraavi suubumist Ura jõkke, proovivõtusagedusega üks kord poolaastas, II ja III kvartalis. Seiratavateks näitajateks on heljum, hägusus, keemiline hapnikutarve (KHT) ja vesinikioonide kontsentratsioon (pH).**

Keskkonnaloale on sõnastatud kõrvaltingimus nr 6: „Ura jõest tuleb teostada veetaseme mõõtmist samal ajal, kui toimub kaevudes veetasemete mõõdistus. Samuti tuleb enne

kaevandamise algust teha ühekordne veetaseme mõõtmine Ura jõest, et teada saada fooni andmeid. Kui kolme aasta jooksul ei ole kaevudes muutusi märgatud, saab seire vajaduse üle vaadata ja muuta.“ Nimetatud kõrvaltingimus jääb kehtima. Keskkonnaamet lisab, et kui karjäärivee ärajuhtimisel ei tuvastata pärast kolmeaastast Ura jõe seiret olulisi muutuseid, võib Keskkonnaamet suubla seire tingimused üle vaadata ja vajadusel muuta.

Keskkonnaamet peab põhjendatuks HMS § 53 lg 1 p 4 ning § 53 lg 2 p 3 alusel keskkonnaloaga nr L.MK/331177 kõrvaltingimuse määramist, mille kohaselt võib Keskkonnaamet keskkonnaluba muuta või kehtetuks tunnistada kui loaga nõutud tingimusi ei täideta või vee erikasutus avaldab negatiivset mõju keskkonnale või veekogumite seisundile.

3.2.5. VEP nr 207727

Metsaseaduse (edaspidi *MS*) § 23 lõike 1 kohaselt on vääriselupaik ala, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur. Sama § lg 3 kohaselt korraldab riigimetsas vääriselupaiga kaitset riigimetsa majandaja (RMK) vastavalt Keskkonnaministri 04.01.2007 määrusele nr 2 „Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, kaitse korraldamine ning vääriselupaiga kaitsteks lepingu sõlmimine ja kasutusõiguse tasu arvutamise täpsustatud alused“ (edaspidi *määrus nr 2*).

Määruse nr 2 § 26¹ lg 2 järgi on avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja riigimetsas asuvas keskkonnaregistrisse kantud VEP-s keelatud raie, välja arvatud erandkorras tehtav raie Keskkonnaameti nõusolekul. Vastavalt määruse seletuskirjale on taolisteks raieteks nt teekaitsevööndi, maaparandussüsteemide ja elektriliinide hooldustööd, kergliiklustee rajamine ja riigikaitseliste objektidega seotud tegevused. Erandkorras teostatav raie saab olla ka ohtlike puude eemaldamine või VEP ellujäämise parandamiseks teostatav raie.

Vääriselupaigad eeldavad säilimiseks looduslikku arengut ning minimaalset inim mõju. VEP-d võivad hävida otseste (elupaikade vahetu hävimine ja killustumine kavandatud ehitiste rajamise käigus) ja/või kaudsete mõjude (veerežiimi ja valgustingimuste muutused, servaeefekti mõjud, tormimurd jms) avaldumise tulemusena.

Määruse nr 2 § 26¹ järgi on Keskkonnaametil vääriselupaikade üle otsustamisel (raie, likvideerimine) kaalutusõigus. Kaalutusotsuse tegemisel peab Keskkonnaamet igakordselt kaaluma avalike huvide, raie tulemuse ja mõju vääriselupaigale vahel ning otsustama, milline (avalik) huvi peale jääb. Keskkonnaameti hinnangul on ka Rail Baltic eeldatavalt suure riikliku ja avaliku huviga raudteetaristu projekt, mida saab vääriselupaiga säilitamise üle otsustamisel kaaluda.

10.07.2020 on Vangu karjääri alale inventeeritud vääriselupaik VEP207727 RMK kvartalil LD082. VEP-i 207727 inventeerimise ja registreerimise ajal puudus Keskkonnaametil info selle kohta, et see asub osaliselt riikliku tähtsusega Rail Balticu raudteetrassi varustuskindluse objektil.

Vääriselupaigas VEP207727 asub II kaitsekategooria liigi tamarisk-kariksammal (*Frullania tamarisci*, KLO9401587) leiukoht. Tamarisk-kariksambla ohuteguriteks loetakse metsamajandamist. Samuti asub vääriselupaigas III kaitsekategooria liigi sulgjas õhik (*Neckera pennata*, KLO9401588) leiukoht. Sulgja õhiku ohuteguriks loetakse metsaraiet, vanade lehtpuude adumine, metsamaastiku killustumine. Enamike nende liikide leiupunktidest asuvad väljaspool karjääri alale jäävat vääriselupaiga osa.

Tuginedes eeltoodule tegi Keskkonnaamet ettepaneku Keskkonnaagentuurile 19.01.2024 kirjaga nr 13-1/24/1163 kustutada registrist vääriselupaiga VEP207727 katastriüksusele 71201:001:0049 ulatuv 1,08 hektari suurune osa.

VEP-i 207727 Vangu liivakarjääri alale jääva osa asenduseks inventeerib Keskkonnaamet lähiümbruses uue samaväärse vääriselupaiga pärast lumikatte sulamist.

Keskkonnaloale kantakse tingimus, et karjääriga piirneva VEP nr 207727 veerežiimi muutmine ei ole lubatud. Keelatud on kraavide rajamine 50 m VEP nr 207727 lõunapiirist.

3.2.6. Kaitstavad liigid

I kaitsekategooria liigi must-toonekurg (*Ciconia nigra*, KLO9128014) pesitsusterritoorium jääb karjääri alast ca 460 m kaugusele.

Pesitsusterritoorium on ala, mille ressursid ja tingimused võimaldavad organismil seda asustada, seal ellu jääda ja paljuneda. Elupaik ei tähenda üksnes paika, kus organism parasjagu elab, sest paljudel põhjustel võivad elupaigad jääda (ajutiselt) asustamata. Must-toonekure pesitsusaegne elupaik koosneb territooriumist, mida üks paar kaitseb teiste samast liigist isendite sissetungi eest, ja aladest, kus käiakse pesitsusperioodil toitumas. Toitumispaikade arv ja kvaliteet on ellujäämise ja sigivuse seisukohalt määrava tähtsusega. Toitumisalade halvenenud kvaliteeti peetakse Eesti must-toonekure populatsiooni vähenenud produktiivsuse üheks põhiliseks põhjuseks.^[1] Must-toonekured toituvad peamiselt vooluveekogudes elavatest väiksematest kaladest ja kahepaiksetest, vähem muudest loomadest. Kalastiku koosseis ja arvukus sõltub ennekõike vooluveekogu seisundist ja omadustest, hüdroloogilisest režiimist ja inimtegevuse mõjudest selle valgalal.^[2]

Vangu liivakarjääri läheduses tegutsev must-toonekure paar toitub teadaolevalt ka Ura jõel. Sellest tulenevalt ei tohi kavandatava tegevusega kaasneda Ura jõe seisundi halvenemist. Ura jõe seisundi halvenemise ärahoidmiseks tuleb rajada settebasein, et vältida liigse heljumi sattumist Ura jõkke.

Vääriselupaigas nr 207727 asub II kaitsekategooria liik tamarisk-kariksammal (*Frullania tamarisci*) leiukoht, mille ohuteguriteks loetakse metsamajandamist. Samuti asub vääriselupaigas III kaitsekategooria liigi sulgjas õhik (*Neckera pennata*) leiukoht. Sulgja õhiku ohuteguriks loetakse metsaraiet, vanade lehtpuude adumist, metsamaastiku killustumist. Eelnevale tuginedes ei ohusta plaanitav tegevus nimetatud liike.

3.3. Veekasutuse keskkonnatasu deklareerimine ja aruandlus

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi *KeTS*) § 33³ lg 2 kohaselt rakendatakse keskkonnatasu deklaratsiooni suhtes maksukorralduse seaduses maksudeklaratsiooni kohta sätestatud. KeTS § 33³ lg 1 järgi esitab ettevõtte keskkonnatasu deklaratsioonis keskkonnatasu arvutuse.

Vastavalt KeTS § 10 lg 4 p 9 on vee erikasutusõiguse tasu alam- ja ülemmäär eurodes tuhande kuupmeetri eest karjäärdest väljapumbatava vee puhul 9,58 ja 63,91.

Ettevõttel tuleb iga kvartali kohta täita veekasutuse ja veesaastetasu deklaratsioon. Keskkonnatasu deklaratsioon esitatakse Keskkonnaametile hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks. Keskkonnaamet soovib saada deklaratsioone elektrooniliselt Keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/>). Keskkonnatasu arvutus tuleb esitada ka juhul, kui reaalsed keskkonnakasutust pole toimunud. Keskkonnatasu tuleb maksta Maksu- ja Tolliameti poolt avatud ettemaksukontole kvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks. Ettemaksukontolt maha arvestamine toimub automaatselt kohustuse tähtaja saabudes. Keskkonnatasu deklaratsiooni aluseks olevad keskkonnaseire tulemused ja muud sellised seireandmed esitatakse keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS vastavalt nõutule.

Keskkonnaloa omaja on kohustatud vastavalt VeeS § 195 lg 1 esitama üks kord aastas keskkonnaloa andjale aruande VeeS § 187 p 1-6, 9, 11, 15 ja 18 nimetatud tegevuse kohta. Veekasutuse aruanne tuleb esitada vastavalt VeeS § 195 lg 2, 3 ning vastavalt keskkonnaministri 16.01.2020 vastu võetud määrusele nr 6 „Veekasutuse aruande täpsustatud andmekoosseis ja aruande esitamise kord“. Veekasutuse aruanne esitatakse keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

3.4. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima VeeS, MaaPS, KeÜS ja teistes seadustes ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalised kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelepea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/keskkonnakaitseloa/loa-omaja-meelespea>.

[1] Must-toonekure kaitse tegevuskava (2018)

[2] Must-toonekure toitumisveekogud ja nende ökoloogilise seisundi parandamine (2021)

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti

andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule
halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo